

ABSTRAKT

POSTAVENÍ A ÚLOHA CENTRÁLNÍCH BANK V HISTORII

Diplomová práce popisuje a srovnává právní zakotvení a postavení dvou centrálních bank v naší historii, centrální banky samostatné Československé republiky, Národní banky československé, a centrální banky České republiky, České národní banky. Cílem práce je představit a porovnat vybrané aspekty u obou bank prostřednictvím metody analýzy a komparace. Hypotézou je, že jsou si obě banky jako centrální banky demokratických států podobné v právním zakotvení a postavení. Záměrem je tuto hypotézu ověřit a zjistit, zda byla prvorepubliková úprava inspiračním zdrojem při tvorbě právní úpravy centrálního bankovníctví při vzniku České republiky.

První část diplomové práce popisuje bankovní systém, charakteristiku a vznik centrálního bankovníctví ve světě i u nás. Následně jsou představeny okolnosti vzniku Národní banky Československé a České národní banky. Druhá část se věnuje zakotvení obou centrálních bank v právním řádu, na ústavní i zákonné úrovni, a cíli činnosti a jeho úpravě v právním řádu. Třetí část pojednává o charakteristice postavení obou bank stran právní formy, orgánů a míry nezávislosti.

V porovnávaných aspektech centrálních bank převažovaly spíše odlišnosti a při tvorbě postsocialistické legislativy nebyla prvorepubliková úprava inspiračním zdrojem, zejména přihlédne-li se k deficitům nezávislosti Národní banky Československé, kdy stát a vláda měly na její fungování velký vliv. Centrální banka měla formu akciové společnosti s majoritním podílem státu, na které mohly rovněž participovat banky a jiné podnikatelské subjekty. Stát udílel a odnímal emisní privilegium. Vláda navrhovala jmenování i odvolání členů bankovní rady bez zákonem stanovených podmínek. Taková úprava by dnešním požadavkům na nezávislost centrální banky nejspíše nevyhovovala. Hypotéza byla tudíž vyvrácena.

KLÍČOVÁ SLOVA

Centrální bankovníctví, Národní banka Československá, Česká národní banka